

ΤΑΚΗΣ ΖΑΧΑΡΑΤΟΣ

ΠΑΣΤΑ ΣΕΡΑΝΟ

μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

ΤΙΤΛΟΣ
ΠΙΑΣΤΑ ΣΕΡΑΝΟ
Τάκης Ζαχαράτος

Copyright © Τάκης Ζαχαράτος, 2021

© Για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ, 2021

ISBN: 978-960-653-413-3

ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
Ιούνιος 2021

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
Βίκυ Κατσαρού, Εκδόσεις Διόπτρα

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Ελένη Οικονόμου, Εκδόσεις Διόπτρα

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Νατάσσα Χαραλαμπίδη, Εκδόσεις Διόπτρα

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή ή ανατύπωση μέρους ή του συνόλου
του βιβλίου σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδόσεις Διόπτρα

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ
Αγ. Παρασκευής 40, 121 32 Περιστέρι,
Τηλ.: 210 380 52 28, Fax: 210 330 04 39

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ **books & life**
Σόλωνος 93-95, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 210 330 07 74

www.dioptra.gr
e-mail: sales@dioptra.gr • info@dioptra.gr

Το βιβλίο αυτό είναι αφιερωμένο στον Βαγγέλη Γιακουμάκη και σε όλους τους Γιακουμάκηδες που δεν μίλησαν. Θέλω να ευχαριστήσω τις εκδόσεις Διόπτρα που με εμπιστεύτηκαν, όλους αυτούς τους ανθρώπους που συνάντησα στη διάρκεια της διαδρομής μου και μοιράστηκαν μαζί μου τα τραύματα-θαύματά τους και με έκαναν καλύτερο άνθρωπο. Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ στη Γλυκερία και στη Μαριάννα που συνταξιδέψαμε.

Καλή σας ανάγνωση

Κάποιος άλλος θα ήταν ενθουσιασμένος, ο Άγγελος όμως ένιωθε σοκαρισμένος, σχεδόν όσο τη στιγμή που βρέθηκε στη φυλακή. Δεν ήξερε τι θα αντιμετώπιζε εκεί έξω, είχαν αλλάξει τα πάντα γύρω του όλα αυτά τα είκοσι χρόνια. Μόνος στο κελί του, σκεφτόταν πόσο είχε αγαπήσει τους τιμεντένιους τοίχους που τον προστάτευαν σαν φύλακες άγγελοι από τον έξω κόσμο.

Και σκεφτόταν πόσο τυχερός ήταν που είχε για συγκρατούμενό του τον Λουκά, έναν υπέροχο άντρα που στάθηκε γι' αυτόν πατέρας κι οδηγός στα δύσκολα.

Εκείνο το πρωί που ο Άγγελος πήρε την αλληλογραφία και διάβασε το μήνυμα του Τζέισον, μοιράστηκε με τον Λουκά την αγωνία του για τη ζωή που τον περίμενε έξω.

Νιώθω αυτόν τον φόβο να με παραλύει, έγραψε στο σημειωματάριό του. Ήταν σε άρνηση, δεν ήθελε ούτε να ξαναγράψει αλλά ούτε και να βγει από τη φυλακή, δεν ένιωθε ότι μπορούσε να αντιμετωπίσει τη νέα του ζωή.

«Είναι απόλυτα φυσιολογικό, Άγγελε, αλλά πρέπει να καταλάβεις πόσο ιερή και σημαντική στιγμή είναι αυτή για

σένα. Είναι ένα δώρο που σου χαρίζεται από τον Θεό μετά από όλα αυτά που έχεις περάσει, μην το αρνείσαι. Μην αφήσεις τον φόβο να σ' το κλέψει. Ξαναγεννιέσαι, ξαναγεννάς εσύ ο ίδιος τον εαυτό σου και είναι φυσικό να φοβάσαι, σαν το μωρό που βγαίνει από την κοιλιά της μάνας του στον άγνωστο κόσμο εκεί έξω. Είμαστε στο ίδιο κελί τόσα χρόνια. Τον ίδιο σταυρό μοιραζόμαστε. Σε θυμάμαι όταν ήρθες, ένα αγόρι τρομαγμένο, χωρίς φωνή από το σοκ, να επικοινωνούμε μόνο με τα μάτια και με το σημειωματάριό σου. Κάναμε όμως ωραιές κουβέντες και βοηθήσαμε πολύ ο ένας τον άλλον στα δύσκολα. Θυμάσαι που σε παρότρυνα να αρχίσεις να γράφεις, που πήγαμε στον διευθυντή, που βρήκαμε τον εκδοτικό οίκο, και μέσα από τη συγγραφή έκανες τη ζωή σου καλύτερη; Έκανες και τις ζωές άλλων ανθρώπων καλύτερες, αφού κατάφερες με τα χρήματα από τα βιβλία να βοηθήσεις τόσα κακοποιημένα παιδιά. Όλα αυτά γράφοντας τις ιστορίες σου με το ψευδώνυμο Έιντζελ Λοστ. Και λες τώρα ότι θέλεις να σταματήσεις; Είναι σαν να λες ότι θέλεις να αυτοκτονήσεις. Αν θέλεις να αυτοκτονήσεις, αγόρι μου, σκότωσε τον Έιντζελ, όχι εσένα, πάψε πια να κρύβεσαι πίσω από μια μάσκα και δείξε το αληθινό σου πρόσωπο. Όλα αυτά τα χρόνια ο Έιντζελ ήταν ο δούρειος ίππος για να επικοινωνείς με τους έξω, αλλά και μια επιπλέον φυλακή για σένα, τον Άγγελο. Ήρθε η ώρα να βγεις έξω, να τους κοιτάξεις κατάματα και να πεις: “Ο Έιντζελ πέθανε, ζήτη ο Άγγελος”. Να πεις: “Αυτή είναι η ιστορία μου”, να δείξεις και να δεις κι ο ίδιος τις πληγές σου με ανοιχτά μάτια. Το βλέμμα σου είναι που περιμένουν όλα αυτά τα χρόνια τα τραύματά σου για να θεραπευτούν.

»Σου το έχω πει τόσες φορές», συνέχισε ο Λουκάς, «εσύ

όπως και κάθε άνθρωπος είσαι ο σκηνοθέτης, ο σεναριογράφος και ο ηθοποιός της ζωής σου. Διάλεξε σε τι έργο θέλεις να παίξεις, έγχρωμο ή ασπρόμαυρο, εσύ αποφασίζεις. Οι άνθρωποι είμαστε σαν τα αυτοκίνητα στα φανάρια, άλλοι περνούν με κόκκινο, άλλοι περνούν με πορτοκαλί, άλλοι με πράσινο. Υπάρχουν και κάποιοι που έχουν παρκάρει στη λωρίδα έκτακτης ανάγκης και μένουν εκεί για χρόνια, βλέποντας απλώς τα φανάρια να αλλάζουν χρώματα.

»Αν δεν βάλεις εσύ την ταχύτητα, αν δεν τολμήσεις, βαλτώνεις σε μια κινούμενη άμμο που σιγά σιγά σε καταπίνει χωρίς να το πάρεις χαμπάρι».

Αρα τι μου λες να κάνω; έγραψε στο σημειωματάριό του ο Άγγελος και του το έδειξε.

«Για μένα ήρθε η ώρα να γράψεις τη δική σου ιστορία, με το δικό σου όνομα. Είναι η στιγμή να τα αντιμετωπίσεις όλα κατάματα, μιας και κλείνει ένας κύκλος για σένα. Να πας πίσω στην αρχή και να τα ξαναδείς όλα με τα μάτια του σημερινού Άγγελου», απάντησε ο Λουκάς.

Δεν ξέρω αν είμαι έτοιμος γι' αυτό.

«Εσύ θα αποφασίσεις, αλλά κουβαλάς βάρη που δεν είναι μόνο δικά σου, εκτίεις μια ποινή για κάτι που έπρεπε να κάνεις και δεν εναντιώθηκες ποτέ σ' αυτούς που σε κατασπάραζαν σαν ζώο στην αρένα».

Ο Άγγελος έβαλε τα κλάματα, αγκάλιασε τον Λουκά και του έγραψε ξανά: *Θέλω τη βοήθειά σου για να το κάνω.*

«Δεν έχεις καταλάβει», του είπε ο Λουκάς, «έχουμε ήδη ξεκινήσει. Μη σκέφτεσαι ότι γράφεις, πες μου απλώς την ιστορία σου».

Ολα έγιναν στη μικρή μονοκατοικία στην οδό Δροσοπούλου και Θήρας, με τον υπέροχο κήπο και τον πλάτανο που αγκάλιαζε το σπίτι, κρύβοντας από τον έξω κόσμο τη μισή πλευρά του και φυλώντας βαθιά στις ρίζες του τα μυστικά όλων.

Η μικρή μονοκατοικία ήταν προικιό της μητέρας του Άγγελου, της Κατερίνας, από τη θεία της Ελπίδα Αντωνοπούλου, σύζυγο καπνέμπορα από την Πάτρα, που την είχε σαν κόρη της. Μια γυναίκα με υπέροχη καρδιά και σπάνια ευαισθησία.

Η θεία Ελπίδα αγκάλιασε την Κατερίνα σαν κόρη της και έγινε για τη μικρή λιμάνι παρηγοριάς και αγάπης μετά το ναυάγιο που της επιφύλασσε η ζωή. Ήταν ορφανή από μητέρα, καθώς πέθανε πάνω στη γέννα, και μ' έναν πατέρα που, επειδή άλλαζε τις γκόμενες τη μια πίσω από την άλλη, βιάστηκε να την ξεφορτωθεί στέλνοντάς τη στη γιαγιά Ερασμία για να κάνει τη ζωή του. Και η γιαγιά Ερασμία την ξεφορτώθηκε και αυτή με τη σειρά της στέλνοντάς τη στην Ελπίδα Αντωνοπούλου.

Μ' ένα μικρό βαλιτσάκι που χωρούσε τη φωτογραφία

της μάνας της και ένα φουστανάκι, μετακόμισε η Κατερίνα στην υπέροχη μονοκατοικία της Φωκίωνος Νέγρη 73. Εκεί αισθάνθηκε για πρώτη φορά τι σημαίνει οικογένεια και πραγματική αγάπη. Ο σύζυγος της κυρίας Ελπίδας, ο Παύλος Αντωνόπουλος, ήταν ένας μορφωμένος, πετυχημένος και γλυκός άνθρωπος που τους διάβαζε κάθε απόγευμα ποίηση και λογοτεχνία, Καβάφη και Βάρναλη, Παπαδιαμάντη και Λουντέμη.

Είχαν δύο παιδιά, την Ειρήνη και τον Φίλιππο, και ποτέ τους δεν ξεχώρισαν την Κατερίνα από αυτά. Η ίδια η Κατερίνα αλλά και τα παιδιά της αργότερα, έτρεφαν απεριόριστη ευγνωμοσύνη γι' αυτή την οικογένεια που τους είχε τόσο στηρίξει.

Η κυρία Ελπίδα ήθελε να καλοπαντρέψει την Κατερίνα και ονειρευόταν προξενιά με γιατρούς, δικηγόρους, εισαγγελείς, όμως η καρδιά της μητέρας του Άγγελου είχε χτυπήσει στα δεκαεπτά της για τον πατέρα του, τον Ανδρέα, έναν οικοδόμο από φτωχή οικογένεια από τα Τουρκοβούνια.

Ο Ανδρέας έμενε με τη μητέρα του τη Χαρίκλεια, μια σκληρή γυναίκα, που η μοίρα δεν της έδειξε το ευγενικό της πρόσωπο, αντίθετα, τη μαχαίρωσε στην καρδιά από νωρίς.

Είχε παντρευτεί τον Άγγελο, έναν όμορφο μελαχρινό άντρα με μουστάκι και μαύρα μάτια που πετούσαν σπίθες. Δουλευταράς, δεν ήταν από τους άντρες που ξενοκοιτούσαν εδώ κι εκεί, δεν είχε μάτια γι' άλλη γυναίκα, παρά μόνο για τη Χαρίκλειά του. Μερακλής και καλαμπουρτζής, καμάρωνε τους τρεις λεβέντες του, τον Ανδρέα, τον Λάμπρο και τον Γιώργο. Δεν ήταν λίγα τα μεσημέρια που τραγουδούσαν και χόρευαν όλοι μαζί το «Χαρικλάκι μου» με αγκαλιές και φιλιά.

Όλα αυτά βέβαια μέχρι να βάλει την πρώτη γουλιά ποτό στο στόμα του, γιατί μετά σκοτεινίαζαν οι ουρανοί με μαύρα σύννεφα και έβγαινε ο διάβολος από μέσα του, ξεσπώντας στη Χαρίκλεια και στα παιδιά. Πότε με μια ζωστήρα, πότε με μια βέργα και πότε με τα ίδια του τα χέρια, σκορπούσε τον πανικό και τον τρόμο.

Η Χαρίκλεια έμπαινε μπροστά σαν ασπίδα και τις έτρωγε για να προλάβουν τα παιδιά να το σκάσουν, άλλος κάτω από το τραπέζι, άλλος μέσα στην ντουλάπα και άλλος στην κουζίνα, κάτω από τον νεροχύτη, δίπλα από το πετρογκάζ, τραβώντας το κουρτινάκι. Κρυμμένοι για να μην τους δει το θεριό που έτρεχε καταπάνω τους να τους κατασπαράξει, χωρίς να του καίγεται καρφί για τις ψυχές τους, ματωμένες με ένα κατακόκκινο αίμα, σαν από τριαντάφυλλα που δεν θα άνθιζαν ποτέ.

Μετά ξεμεθούσε και ζητούσε γονατιστός συγγνώμη, αλλά ήταν αργά, η ζημιά είχε γίνει. Κάθε φορά που έβγαινε το κτήνος από μέσα του, ξερίζωνε από τις παιδικές ψυχούλες κάθε σπόρο εμπιστοσύνης, αγάπης και ασφάλειας, μετατρέποντας τα παιδιά του σε τρομαγμένα και αδύναμα πλάσματα που ένιωθαν ότι δεν ανήκαν πουθενά. Δεν χωρούσαν σε καμιά οικογένεια, σε καμιά πατρίδα, σε κανέναν άνθρωπο, ένιωθαν ξεριζωμένα, χωρίς παρελθόν, παρόν και μέλλον.

Η απόλυτη συνταγή ενός γονιού για να βγάλει τέρατα, θύματα ή ήρωες στην κοινωνία. Και ήταν μετά στο χέρι των παιδιών να διαλέξουν ρόλο.

Ο Λάμπρος και ο Γιώργος, δυο μέτρα παλικαράκια, χάθηκαν στον πόλεμο, πρόλαβε η ζωή να διαλέξει τον ρόλο του ήρωα γι' αυτούς.

Ο Άγγελος Λαζάρου, πρωτοπαλίκαρα του ΕΛΑΣ, ήταν από τα καμάρια του θρυλικού καπετάν Μίχου, αξιωματικού της αεροπορίας που είχε εξευτελίσει τους Γερμανούς. Παρά τα σκληρά αντίποινα των Γερμανών, η αντίσταση στην Ελλάδα φούντωσε στη βόρεια Πελοπόννησο κι ο Καπετάν Μίχος χρειαζόταν ενισχύσεις. Χωρίς δεύτερη σκέψη, ο Λάμπρος και ο Γιώργος Λαζάρου έτρεξαν στο πλευρό του πατέρα τους και μπήκαν στον αγώνα.

Η Χαρίκλεια σταύρωσε στην πόρτα τα παιδιά, τα 'σφιξε στην αγκαλιά της και τα είδε μες στη νύχτα να χάνονται στα βουνά. Γονάτισε από τον πόνο σαν να τη μαχαίρωσαν στην κοιλιά. Είχε ένα κακό προαισθημα που επαληθεύτηκε απόλυτα.

Στα επόμενα χρόνια που η Ελλάδα προσπαθούσε να βρει τα πατήματά της, ο Ανδρέας της μεγάλωσε και πάλευε στην οικοδομή με το μυστρί να φέρει το μεροκάματο. Η κυρία Χαρίκλεια, από την άλλη, πάλευε με το βελονάκι της, τύλιγε την κλωστή, κάνοντας απανωτές θηλιές για να πνίξει τον πόνο της απώλειας. Σε κάθε θηλιά ένωθε πως έπιανε τον χάρο και τον τύλιγε, τον ακινητοποιούσε, τον τιμωρούσε και τον κρατούσε μακριά τους. Κι έφτιαχνε υπέροχα ολόλευκα τραπεζομάντιλα σε συγκλονιστικά σχέδια υψηλής αισθητικής, που κάλυπταν τις τραπεζαρίες όπως κάλυπταν και τον δικό της πόνο και καημό.

Κάθε σεμέν, κάθε τραπεζομάντιλο, ένωθε πως ήταν προικιό για τα παιδιά της που είχαν χαθεί. Ζωγράφιζε με το βελονάκι της πάνω στις ροτόντες τους γάμους του Λάμπρου και του Γιώργου, τα εγγόνια, τα βαφτίσια, τα γλέντια και τις χαρές που δεν θα έρχονταν ποτέ. Το βελονάκι της μπορούσε

σαν το μαγικό λυχνάρι του Αλαντίν να της κάνει όλα τα χατίρια στο μυαλό της.

Όλη η φτωχογειτονιά στο Γαλάτσι είχε πλημμυρίσει από τα σεμέν της κυρίας Χαρίκλειας. Πανέξυπνη και καταφερτζού, έβρισκε λύσεις για όλους και για όλα, κάτι μεταξύ εξομολόγου, ψυχολόγου και πνευματικού, μέχρι στη βασίλισσα Φρειδερίκη είχε φτάσει κάποια στιγμή για να υπερασπιστεί ένα ορφανό.

Έτσι ήταν η κυρία Χαρίκλεια· δυνατή, γρήγορη, αποτελεσματική, και πάνω απ' όλα περήφανη, τυλιγμένη με μια αξιοπρέπεια που έκρυβε όλες τις πληγές της που ήταν ανοιχτές.

Με αυτή λοιπόν την αξιοπρέπεια και με το καλό της φουστανάκι, έχοντας τον γιο της στο πλάι της ένα απόγευμα του Ιούνη του 1958 που μοσχοβολούσαν οι λεμονιές και το αγιόκλημα, χτύπησαν το κουδούνι της οικίας Αντωνοπούλου, στη Φωκίωνος Νέγρη 73, για να ζητήσουν το χέρι της Κατερίνας.

Ο έρωτας τους είχε κεραυνοβολήσει, απλώνοντας τα πλοκάμια του, και τους είχε γαντζώσει στο μπαλκόνι τις οικίας Αντωνοπούλου, όταν κάθε απόγευμα η Κατερίνα έβρισκε δικαιολογία για να ποτίσει δίθην τα λουλούδια, ξέροντας την ώρα που ο Ανδρέας γύριζε από την οικοδομή. Ένα φλερτ που ξεκίνησε μ' ένα βλέμμα γεμάτο υποσχέσεις, για ένα μέλλον άγνωστο προς το παρόν, που παρ' όλα αυτά και οι δύο γνώριζαν βαθιά μέσα τους ότι ήταν γραφτό να το ζήσουν μαζί. Σαν μια Ιουλιέτα και ένας Ρωμαίος από διαφορετικό συγγραφέα, θα ακολουθούσαν τις εντολές του ίδιου με μαριονέτες, τότε στο σκοτάδι και τότε στο φως.

Οι ετοιμασίες είχαν αρχίσει από νωρίς εκείνο το πρωί. Η κυρα-Δέσπω, μια στιβαρή γυναίκα γύρω στα σαράντα,

είχε γυαλίσει σχολαστικά όλα τα ασημικά του αρχοντικού. Τα υπέροχα έπιπλα Λουί Κενζ έστεκαν επιβλητικά στο τεράστιο σαλόνι, δίπλα στα υπέροχα φωτιστικά, που το φως τους γλυκοφιλούσε εξαιρετικούς πίνακες του Τσαρούχη και του Εγγονόπουλου. Κάθε γωνία του σπιτιού είχε και μια ανάμνηση για την κυρα-Δέσπω· είχε ζήσει εκεί γάμους, γλέντια, ανεκπλήρωτους έρωτες, συνοικέσια και θανάτους, όλο το ρεπερτόριο της ζωής και από την καλή και από την ανάποδη.

Μικρό κοριτσάκι είχε έρθει στη δούλεψη της οικογένειας από τον Πύργο Ηλείας και βρήκε καταφύγιο και δουλειά στο αρχοντικό των Αντωνόπουλων. Η κυρα-Δέσπω ήταν μάνα και πατέρας για όλους, ήξερε καλά να κρύβει μυστικά και να τα θάβει εκεί που δεν θα τα έβρισκε κανείς. Είχε έναν μαγικό τρόπο να ισορροπεί τις καταστάσεις και να αποδεικνύεται σωτήρας στα δύσκολα.

Είχε ξυπνήσει από νωρίς το πρωί εκείνη τη μέρα ακολουθώντας πιστά το πρωτόκολλό της – προσευχή, άναμμα του καντηλιού και λιβάνισμα με λιβάνι από μύρο από τους Αγίους Τόπους, το αγαπημένο της. Το είχε σαν πανοπλία, για τους φόβους που τρύπωναν στο κεφάλι της τις νύχτες, όταν, μόνη στο δωμάτιό της, συνειδητοποιούσε πως έφτασε τα σαράντα, χωρίς να έχει καταλάβει πώς πέρασαν τόσα χρόνια σαν νερό. Εκείνο το κοριτσάκι που κοίταζε στη φωτογραφία απέναντι από το κρεβάτι της έμοιαζε τόσο κοντινό αλλά και τόσο μακρινό, σαν να τη χαιρετούσε και να την αποχαιρετούσε ταυτόχρονα, θυμίζοντάς της πως ποτέ δεν ήταν κοριτσάκι, ήταν πάντα αυτή η γυναίκα, λες και γεννήθηκε ενήλικη. Μόνο για να δίνει, μόνο για να προσφέρει, μόνο για να ευχαριστεί, μια γυναίκα που δεν ένωσε ποτέ

στη σάρκα της αντρικό άγγιγμα, σαν να μην ήταν γι' αυτήν, σαν να μην το άξιζε.

Μια φορά μόνο είχε ερωτευτεί, τον Γιάννο, τον ανιψιό του Παύλου Αντωνόπουλου, γιο του αδερφού του Παναγιώτη, μεγαλοσυμβολαιογράφου. Όταν ήρθε ο Γιάννος να χαιρετήσει τους θείους του μετά την άδεια ορκωμοσίας και τον αντίκρισε με τη στολή του ναυτικού, κατάξανθο, με δυο υπέροχα γαλάζια μάτια, ίδιος ο Πολ Νιούμαν, ένωσε την καρδιά της να σπάει. Τον περίμεναν με ανοιχτές αγκάλες γιατί ήταν ο αγαπημένος τους ανιψιός και αδυναμία τους. Χαμογελαστός, με χιούμορ, δεν άφηνε άνθρωπο απείραχτο, έλαμπε σαν ήλιος και ξυπνούσε στον καθένα την παιδικότητα που κρυβόταν μέσα του. Στα είκοσί της η κυρα-Δέσπω τον έβλεπε και έλιωνε, αλλά και αυτός ήταν τρελός μαζί της. Ένωθε την αναπνοή του να κόβεται, βλέποντας το γλυκό μελαχρινό κορίτσι με τα αμυγδαλωτά μάτια και τα σαρκώδη χείλη, που θα έμεναν αφίλητα προσμένοντας το δικό του φιλή για χρόνια.

Παρόλο που ερωτεύτηκαν τρελά με την πρώτη ματιά, η ταξική διαφορά, που ισοπέδωνε τότε αγάτες και έρωτες, δεν τους επέτρεψε ποτέ να γίνουν ένα. Έπειτα από τεράστια πίεση που ασκήθηκε από τον πατέρα του, ο Γιάννος παντρεύτηκε με το ζόρι την Ευαγγελία Μπαλάση, μια βαρετή κόρη δικηγόρου, με μια καθόλου όμως βαρετή περιουσία, την οποία είχε βάλει στο μάτι ο πατέρας του Γιάννου καθότι μεγάλο αρπακτικό. Αποκεφάλισε μεμιάς τον έρωτά τους και τον πέταξε στις ύαινες του καθωσπρεπισμού και της ηθικής, σερβιρισμένο σε έναν γυαλισμένο δίσκο από ασήμι. Σ' αυτόν που θα σέρβιρε η κυρα-Δέσπω τους καλεσμένους στον γάμο του μεγάλου της έρωτα, θολώνοντάς τον με τα δάκρυά της.

Της έπαιξε η μοίρα δυνατό παιχνίδι, ούτε και η ίδια ήξερε πώς άντεξε να κρατήσει όλα της τα δάκρυα στην κατάφυξη. Δάκρυα που θα έχυνε καυτά, όταν κρυφά και μόνη της θα διάβαζε το γράμμα που της είχε αφήσει ο Γιάννος κάτω από το μαξιλάρι της τη μέρα του γάμου του, εξομολογούμενος τον έρωτά του γι' αυτήν. Όλα, της έγγραφε, ήταν κανονισμένα από τον πατέρα του χωρίς τη δική του έγκριση, ήταν ένας γάμος καθαρά και μόνο οικονομικού συμφέροντος, μιας και οι οικογένειες Μπαλάση και Αντωνόπουλου έκαναν χρυσές δουλειές μαζί.

Η κυρα-Δέσπω κρατούσε το γράμμα σαν φυλαχτό που πάγωνε τον χρόνο – δεν υπήρξε άνοιξη, ούτε φθινόπωρο, ούτε καλοκαίρι, ούτε χειμώνας γι' αυτήν. Εκείνο το όμορφο μελαχρινό κορίτσι της φωτογραφίας είχε γκριζάρει, είχε παχύνει, είχε θαμπώσει, αλλά δεν είχε ξεχάσει ποτέ τον Γιάννο της. Τι κι αν της έφερναν προξενιά, τι κι αν έρχονταν οι γαμπροί, τους είχε διώξει πριν προλάβουν να μπουν. Δεν σήκωνε η κυρα-Δέσπω μύγα στο σπαθί της για το συγκεκριμένο θέμα. Ακόμα και στην Ελπίδα Αντωνοπούλου, που επέμενε να την αποκαταστήσει και δεν της χαλούσε κανένα χατίρι, ακόμα και σ' αυτήν ήταν ανένδοτη. Τόσο που η Ελπίδα κι ο άντρας της σταμάτησαν με τα χρόνια κάθε συζήτηση γύρω απ' το θέμα.

«Δέσπω, χρειάζεσαι κάτι, είναι όλα εντάξει;»

«Όλα εντάξει», απάντησε στην Ελπίδα, που είχε ετοιμάσει υπέροχα γλυκά του κουταλιού από τις νεραντζιές και τις πορτοκαλιές του κήπου και το κλασικό υποβρύχιο από τα χεράκια της, γλυκά που γίνονταν ανάρπαστα από την οικογένεια.

Η Κατερίνα με την Ειρήνη και τον Φίλιππο είχαν αναλάβει να διαλέξουν τα ωραιότερα λουλούδια «για να γεμίσει το

σπίτι μας χρώματα και φως», όπως έλεγε ο Παύλος Αντωνόπουλος, που ήταν ερωτευμένος με τον κήπο της μονοκατοικίας, πραγματικό στολίδι και καμάρι του. Τον περιποιόταν με τις ώρες κι εκεί έβρισκε λύσεις και απαντήσεις για ό,τι τον απασχολούσε, σαν να πότιζε και να χάιδευε την ψυχή του. «Αυτά είναι δώρα του Θεού και παιδιά του ήλιου», έλεγε και έλαμπε από χαρά και ευγνωμοσύνη. Τέτοιος άνθρωπος ήταν ο Παύλος Αντωνόπουλος.

Γεμάτος ο κήπος λογιών λογιών τριανταφυλλίες, αφού η φύση λάτρευε τη διαφορετικότητά τους και σαν παιδιά της τα άφηνε ελεύθερα να αγκαλιάζονται μες στα χρώματά τους, το λευκό να φιλάει το κόκκινο και το κίτρινο να κρύβεται στο πορτοκαλί, δίπλα στις καμέλιες και τις γαρδένιες, στις πορτοκαλιές, τις νεραντζιές και τις λεμονιές.

«Τον αγαπάς πολύ τον Ανδρέα; Πώς είναι να αγαπάς;» ρώτησε η Ειρήνη την Κατερίνα, ενώ έκοβαν τα υπέροχα κόκκινα τριαντάφυλλα.

«Δεν ξέρω πώς είναι, αλλά, όταν με κοίταξε, ένιωσα τόσο περίεργα, τόσο διαφορετικά, ένιωσα κάτι να με τραβάει κοντά του γλυκά μα και να με φοβίζει ταυτόχρονα, κάτι που δεν είχα ξανανιώσει. Όταν με κοιτούσε και μου χαμογελούσε, δεν μπορούσα να τον αντικρίζω στα μάτια, το έσκαγα από το μπαλκόνι σαν κυνηγημένη και καρτερούσα την επόμενη μέρα».

Στις τρεις ακριβώς κάθε μέρα ήταν στην ίδια θέση, είχαν ένα άτυπο ραντεβού, που όλο και περισσότερο δυνάμωνε τη φλόγα του έρωτά τους με τον πιο γλυκό και ρομαντικό τρόπο. Η ζωή τους ήθελε μαζί, χωρίς καμία λογική και καμία προειδοποίηση. Η κυρα-Δέσπω, που είχε μάτια και αφτιά φρουρού

όχι μόνο για την υπέροχη μονοκατοικία τον Αντωνόπουλων, αλλά και για όλη τη γειτονιά, είχε τσεκάρει τα πάρε-δώσε και τα βλεφαρίσματα που από τη μια της θύμιζαν τα δικά της, αλλά από την άλλη την έκαναν να φοβάται μην πληγωθεί το Κατερινάκι της, όπως την έλεγε. Δεν άφησε χρόνο για χάσιμο η κυρα-Δέσπω, παρακολούθησε τον Ανδρέα, είδε πού έμενε με τη μάνα του στα Τουρκοβούνια, και από τον Βασίλη, τον παντοπώλη της Επτανήσου, έμαθε τα πάντα. Τον ξεψάχνισε η κυρα-Δέσπω σαν αξιωματικός της ΚΥΠ και φακέλωσε κανονικά την οικογένεια του Ανδρέα Λαζάρου.

«Α, ώστε έτσι, οικοδόμος από τα Τουρκοβούνια με χήρα μάνα που έχει χάσει δυο παιδιά, δουλεύει καθαρίστρια και πλέκει, μάλιστα... Γι' αυτά την έχω εγώ την Κατερίνα μου;»

Ήταν έτοιμη να βάλει τα κλάματα η κυρία Ελπίδα, είχε άλλα όνειρα για την Κατερίνα, την είχε αγαπήσει σαν παιδί της, ήταν μάνα και πατέρας για το ορφανό. Ήθελε άλλη ζωή για την ψυχοκόρη της, γάμο με αρχιτέκτονα ή δικηγόρο. Όλοι θα την ήθελαν γιατί ήταν πανέμορφη, με υπέροχα γκριζοπράσινα μάτια, με αφεγάδιαστο, αλαβάστρινο δέρμα και πλούσια στιλπνά μαλλιά που κυμάτιζαν μέχρι τους ώμους της σε ένα καστανόξανθο του μελιού, σαν το μέλι που έκρυβε η καρδιά της. Ένα υπέροχο πλάσμα, ευγενέστατο και τρυφερό, που αγαπούσε όλο τον κόσμο και ήταν αδυναμία όλης της γειτονιάς.

Το μπαλκόνι και οι γλυκές ματιές έδωσαν σειρά στα ραβασάκια που άφηνε ο Ανδρέας κάτω από τη γλάστρα της εισόδου. Εκεί αντάλασσαν κρυφά την αλληλογραφία τους. Ο έρωτας είχε φουντώσει για τα καλά, τους έφερνε όλο και πιο κοντά, τόσο που η Ελπίδα και ο Παύλος Αντωνόπουλος,

αφού συζήτησαν για μέρες το θέμα σαν άνθρωποι δημοκρατικοί και ρομαντικοί, σκέφτηκαν να καλέσουν στο σπίτι τον Ανδρέα και τη μητέρα του για να δουν με τα ίδια τους τα μάτια περί τίνος πρόκειται.

Έτσι λοιπόν, εκείνο το απόγευμα της 1ης Ιουνίου 1958, η Χαρίκλεια Λαζάρου έβγαλε από την ντουλάπα το καλό της φουστάνι που είχε χρόνια να φορέσει, και αφού μαντάρισε τις δαγκωματιές του σκόρου πάνω του, μάζεψε τα μαλλιά της σε ένα χαμηλό κοτσάκι, κοίταξε τη βέρα της, έριξε μια ματιά στη φωτογραφία του άντρα και των παλικαριών της και, παίρνοντας δύναμη για να γίνει μάνα και πατέρας για το παιδί της, έκανε τον σταυρό της, άναψε το καντηλάκι στην Παναγιά και της είπε: «Παναγία μου, έναν τον έχω και μονάκριβο, αν είναι να τον κάνει ευτυχισμένο αυτή η κοπέλα, ευλόγησέ τους και σκέπασέ τους με τη χάρη σου». Είχε σιδερώσει το λευκό πουκάμισο του Ανδρέα και είχε φρεσκάρει το γαμπριάτικο κοστούμι του πατέρα του από ένα καλής ποιότητας αγγλικό μάλλινο, που άντεχε στον ανείπωτο πόνο της φτώχειας, του θανάτου, της μοναξιάς που είχαν κληρονομήσει.

Καθώς σιδέρωνε προσεκτικά η Χαρίκλεια το πουκάμισο του γιου της, ένιωσε να γίνεται το λευκό ύφασμα μια τεράστια οθόνη, που πάνω της είδε να περνά όλη της η ζωή. Πότε ήταν μικρό κοριτσάκι, πότε παντρεύτηκε τον άντρα που αγάπησε, πηγαίνοντας κόντρα στους δικούς της, πότε έκανε τρία παιδιά... Πότε τα γέννησε, πότε τα νεκροφίλησε στον πόλεμο, πώς έσβησε ο άντρας της, πότε μαράθηκε η ίδια, πώς ξαναστάθηκε στα πόδια της, πώς έφτασε η ώρα να παντρεύει τον μονάκριβό της... Έβλεπε το πρόσωπό της στον καθρέφτη, αυλακωμένο με ρυτίδες που της υπενθύμιζαν πρόωρα ότι δεν

θα είχε η ζωή της πολλή ζωή και όλα της τα θέλω θα έσβηναν αργά αργά, όπως το κάρβουνο που είχε μέσα στο σίδερο και πατούσε και τσάκιζε τα όνειρά της. Όνειρα που θα γίνονταν στάχτη και θα τα παρέσυρε σαν ανεμοστρόβιλος το πεπρωμένο της. Πόσες στιγμές, πόσες ζωές, πόσες χαρές και πόσο πόνο μπορεί να φορέσει ένα λευκό πουκάμισο.

«Άντε, μαμά, θα αργήσουμε», είπε ο Ανδρέας με τον αφρό της Κολυνός στο πρόσωπο, ενώ ξυριζόταν προσεκτικά και περιποϊόταν το λεπτό του μουστάκι, φόρος τιμής στον Έρολ Φλιν, τον αγαπημένο του ηθοποιό. Είχε δει όλες τις ταινίες του και τον είχε πρότυπό του, έμοιαζε και πολύ με τον πατέρα του. Είχε από νωρίς ζεστάνει νερό, είχε μπανιариστεί στη σκάφη με πράσινο σαπούνι και είχε αυτή τη λάμψη που σου δίνει η προσμονή για ένα ταξίδι με εισιτήριο χωρίς επιστροφή και προορισμό το άγνωστο.

«Μωρέ, μπας και είναι ψηλομύτηδες αυτοί και μας πετάξουν έξω;» τον ρώτησε η Χαρίκλεια.

«Δεν είναι τέτοιοι άνθρωποι, μάνα».

«Δεν είναι τέτοιοι άνθρωποι», απάντησε η Χαρίκλεια, «αλλά τα λεφτά αλλάζουν τους ανθρώπους, σ' το είπα από την αρχή, δεν ακούς. Μου λες “ψυχοκόρη” και “ψυχοκόρη”, αλλά άμα έχουν πάρει τα μυαλά της αέρα στο αρχοντικό του καπνέμπορα και θέλει ξερέξα και λούσα, κήκες. Εμένα θα ακούς, αυτά να της τα ξεκόψεις, είμαστε φτωχοί άνθρωποι. Έναν σε έχω και μία με έχεις, δεν θα αφήσω καμία να μπει στην οικογένειά μας και να σηκώσει μπαιράκι, να μη σεβαστεί το παιδί μου κι εμένα».

«Ρε μάνα, πώς κάνεις έτσι, αφού σου είπα ότι η Κατερίνα είναι χρυσό κορίτσι».

«Ναι, όλες έτσι ξεκινάνε και μετά βγάζουν μια γλώσσα να, και δεν σέβονται ούτε μάνες ούτε οικογένειες».

«Σου έχω πει πως είναι ορφανή και έχασε τη μάνα της στη γέννα, θα έχει εσένα σαν μάνα της και εσύ θα έχεις μια κόρη».

«Ούτε κόρες θέλω ούτε παρακόρες, άξια γυναίκα για τον γιο μου θέλω, τ' ακούς; Και δεν μου λες, από προίκα τι γίνεται;»

«Κάτσε, ρε μάνα, ακόμα δεν την είδαμε, την προίκα θα ζητήσουμε;»

«Αμ πού πας κι εσύ ξυπόλυτος στ' αγκάθια; Αυτά τα ρωτάνε από πριν, ξεβράκωτη θα την πάρεις;»

Ο Ανδρέας έβαλε τα γέλια. «Α, ρε μάνα, έχεις πολλή πλάκα ώρες ώρες, έτσι όπως τα λες», και της έσκασε ένα φιλί με το φρεσκοξυρισμένο του πρόσωπο που μοσχοβολούσε κολόνια, τρέχοντας γρήγορα έπειτα να ντυθεί για να μην αργήσουν.

Η Χαρίκλεια Λαζάρου, με τον λεβέντη της στο πλάι της, κλείδωσε αργά αργά την εξώπορτα, με όλο τον φόβο και τον πόνο που της προξενούσε η ιδέα ότι θα έχανε τον γιο της. Ένωθε το κλειδί που γύριζε στην κλειδαριά σαν μαχαίρι που γύριζε στην καρδιά της. Είχε χάσει τρεις άντρες, δεν θα άντεχε να χάσει και τον Ανδρέα της.

«Άντε, μητέρα, αργείς, πόση ώρα κάνεις πια να κλειδώσεις;»

Τράβηξε το κλειδί-μαχαίρι από την πόρτα και το έχωσε γρήγορα στην τσάντα της. Φόρεσε ένα χαμόγελο ευγενικό και καλοσυνάτο, μια τέλεια μάσκα για να μπορέσει πίσω από αυτήν να δει τα πάντα ανενόχλητη, βγάζοντας τα δικά της συμπεράσματα για ό,τι επρόκειτο να συμβεί.

Κατηφόριζαν αγκαζέ τη Φωκίωνος Νέγρη, φοβισμένοι κάπως, νιώθοντας ότι παραβιάζουν τα σύνορα της αστικής τάξης, μιας και άνθρωποι σαν κι αυτούς δεν είχαν καμία θέση εδώ. Μπορούσαν να μπουν μόνο από τις πόρτες υπηρεσίας, που ήταν κάπου στο πλάι, και ποτέ από την κεντρική είσοδο. Κι όμως, τώρα ο έρωτας θα τους υποδεχόταν από την κεντρική είσοδο των Αντωνόπουλων, αυτούς που ζούσαν μια ζωή πάντα στα κρυφά, πάντα από την πλαϊνή πόρτα.

Θέλει κουράγιο, βλέπεις, για να διαβείς την κεντρική είσοδο, σαν τη ζωή που τη διαβαίνεις ή σοφός ή κουφός.

Μοσχοβολούσαν οι λεμονιές κι οι πορτοκαλιές, μοσχοβολούσε η φύση ολάκερη. Ο ήλιος χάιδευε τις πάπιες στο ποτάμι και το λευκό τους χρώμα φάνταζε αγγελικό. Τα υπέροχα αρχοντικά σπίτια, κοσμήματα μιας άλλης εποχής, στέκονταν εκεί περήφανα, σαν να γνώριζαν τη γοητεία που ασκούσαν στους διαβάτες. Έκαναν μια μικρή στάση στο περίφημο Select, για τη θρυλική Σεράνο που πήρε το όνομά της από μια Χιλιανή αρτίστα, τη Ροζίτα Σεράνο, όταν επισκέφτηκε μεταπολεμικά την Ελλάδα, που θα τους γλύκαινε για πάντα.

«Ρε μάνα, ο Βουτσάς δεν είναι αυτός;»

«Ποιον λες, αυτόν δίπλα στην Καλουτά και τον Κωνσταντάρα; Πού να ξέρω, παιδάκι μου, τον έχω δει και ποτέ από κοντά; Κάπως του φέρνει».

«Αυτός είναι, αυτός είναι, μάνα», είπε ο Ανδρέας βλέποντας τον Κώστα Βουτσά χαμογελαστό να πλησιάζει.

«Έναν ελληνικό με ολίγη, Σταύρο».

«Είστε ο Βουτσάς;» πετάχτηκε η Χαρίκλεια.

«Ο δίδυμος αδερφός του, κυρία μου, το όνομά σας;»

«Χαρίκλεια! Με έφαγε ο γιος μου αν είσαι ή δεν είσαι ο Κώστας Βουτσάς».

«Είμαι και ο Κώστας και ο Βουτσάς».

«Ανδρέας Λαζάρου, μεγάλος θαυμαστής σας», μίλησε κι ο Ανδρέας και έδωσε το χέρι του στον Βουτσά, που του το έσφιξε.

«Έχουμε ειδώματα σήμερα, κύριε Κώστα μου, γι' αυτό και τα γλυκά», πετάχτηκε η Χαρίκλεια.

«Σταύρο, κερασμένα από μένα τα γλυκά. Η ώρα η καλή!»

«Ευχαριστούμε, κύριε Κώστα, είστε χρυσός άνθρωπος», είπε η Χαρίκλεια και σκέφτηκε από μέσα της: Πάλι καλά, αν δεν πετύχουν τα ειδώματα να μην έχει μπει μέσα το ταμείο, τζάμπα το κέρασμα.